

Dr Mikołaj Getka-Kenig

Koncepcja programowa, organizacyjna i ekonomiczna funkcjonowania Muzeum Okręgowego w Sandomierzu w latach 2021-2026¹

Diagnoza stanu instytucji

Muzeum Okręgowe w Sandomierzu, formalnie istniejące od 1976 r. (korzeniami sięgające jednak powstałego w 1921 r. Muzeum Ziemi Sandomierskiej), należy do najważniejszych placówek kulturalnych w Woj. Świętokrzyskim. Zakres jego działań jest różnorodny, skupia się ono jednak głównie na ochronie i popularyzacji dziedzictwa kulturowego regionu i samego Sandomierza, jednego z najbardziej zabytkowych ośrodków miejskich w Polsce, od 2017 r. Pomnika Historii.

Zbiory Muzeum podzielone są na 5 działów merytorycznych: archeologiczny, etnograficzny, sztuki, historyczny, literatury (w instytucji funkcjonują też działy: administracji, księgowości, edukacyjno-promocyjny, sprzedaży, opiekunów wystaw, pracownia konserwatorska, pracownia dokumentacji fotograficznej, biblioteka, inspektor danych osobowych)². Z układem działów merytorycznych koreluje charakter ekspozycji stałej, podzielonej na ekspozycje: Sandomierskie dziedzictwo, Dawna wieś sandomierska, Ciemne ścieżki (wystawa o Jarosławie Iwaszkiewiczu), Ziemia Sandomierska w pradziejach i wczesnym średniowieczu, Krzemień pasiasty w biżuterii i małych formach złotniczych, Lapidarium, Dzieje zamku sandomierskiego, Dawna kuchnia królewska – zbiory artystyczne. Rzemiosło i malarstwo. Oprócz wystawy stałej, Muzeum regularnie organizuje również ekspozycje czasowe.

Na podstawie danych uzyskanych od Muzeum, aktualnie na etacie jest zatrudnionych 30 osób (27 na etatach pełnych, 9 osób w działach merytorycznych). Zgodnie ze statutem,

¹ Koncepcja opracowana według wzoru opisu programów działania instytucji kultury podlegających Ministerstwu Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, przedstawianych przez kandydatów na stanowiska dyrektorów: <https://bip.mkidn.gov.pl/pages/programy-dzialania-instytucji-kultury.php> [dostęp: 20.03.2021].

² Informacje na podstawie: <https://bip.sejmik.kielce.pl/691-adresy-i-telefony-muzeum-okregowego-w-sandomierzu/5185-adresy-i-telefony-muzeum-okregowego-w-sandomierzu/dodruku/1.html> [dostęp: 20.03.2021].

dyrektor sprawuje funkcje zarządcze przy pomocy zastępcy³. Aktualnie ten etat nie jest jednak obsadzony, a w tegorocznym budżecie brak środków na jego utworzenie.

Podstawowym źródłem finansowania są dotacje podmiotowe organizatorów: Miasta Sandomierza, Powiatu Sandomierskiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Muzeum czerpie też środki z dotacji celowych i przychodów własnych: wpływów z biletów, najmu przestrzeni, płatnych kwerend. W 2020 r. przychody wynosiły ok. 2,5 miliona złp, a wydatki ok. 2,4 miliona złp (w tym ok. 1,4 miliona złp na fundusz wynagrodzeń)⁴.

Najmocniejszą stroną Muzeum – jako wizytówki Sandomierza – jest jego siedziba. Zamek jest jednym z najcenniejszych zabytków w województwie, a jako dawna rezydencja królewska zalicza się też do obiektów o wybitnej wartości w skali kraju. Abstrahując od walorów architektonicznych, Zamek odznacza się też dużą wartością niematerialną. Jego powstanie wiąże się bowiem z rozwojem Polski za czasów Kazimierza Wielkiego jako kluczowego ośrodka handlu zachodu i południa Europy z Europą Wschodnią i Azją. Tutaj na świat przyszła polska królowna Barbara Jagiellonka. Zamek był również ofiarą działań wojennych z okresu Potopu, ulegając znacznej destrukcji ze strony Szwedów. Osobiście z tym miejscem związani byli przede wszystkim: Kazimierz Wielki, Jadwiga, Władysław Jagiełło i Kazimierz Jagiellończyk, jak również mieszkająca tutaj przez kilka lat cesarzowa niemiecka oraz królowa Czech i Węgier Barbara Cylejska.

Mocną stroną Muzeum są też zbiory dotyczące miasta i regionu oraz wykwalifikowana w tym zakresie kadra. Ta wąska specjalizacja może być jednak uznawana również za słabą stronę. Problemem nie jest skupianie się na dziedzictwie lokalnym, ale brak jego osadzenia w ogólnopolskim i europejskim kontekście, pomimo bogatych historycznych koneksji zamku, miasta i regionu. W efekcie, działalność placówki jest adresowana głównie do społeczności lokalnej, podczas gdy mogłaby otwierać się też szeroko na turystów spoza regionu, w tym tych z zagranicy. Dzięki temu Muzeum mogłoby przyczynić się do umacniania marki Sandomierza jako ośrodka turystyki historycznej i kandydata na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

³ <https://bip.sejmik.kielce.pl/696-statut-muzeum-okregowego-w-sandomierzu/5188-statut-muzeum-okregowego-w-sandomierzu.html> [dostęp: 20.03.2021].

⁴ Rachunek zysków i strat za 2020 rok (udostępniony przez Muzeum Okręgowe w Sandomierzu).

Główne wyzwania

Podstawowym wyzwaniem jest znalezienie takiej formuły funkcjonowania Muzeum, która godziłaby jego tradycję z wyzwaniami teraźniejszości, stojącymi przed sztandarową instytucją ochrony dziedzictwa w mieście aspirującym do wpisu na listę UNESCO. Nowy dyrektor powinien skupić się na budowaniu jego nowoczesnej marki jako placówki o znaczeniu ponadregionalnym, a nawet międzynarodowym. Muzeum musi akcentować uniwersalny charakter dziedzictwa miasta i regionu, co jest zgodne z nowoczesnym sposobem myślenia o dziedzictwie, traktowanym jako kluczowy aspekt gospodarki opartej na turystyce.

Muzeum jest od niedawna członkiem sieci Polskich Rezydencji Królewskich, razem z Zamkiem Królewskim w Warszawie, Zamkiem Królewskim na Wawelu, Pałacem w Wilanowie, Łazienkami Królewskimi, Zamkami w Wieliczce, Lublinie i Malborku. To prestiżowe wyróżnienie, mające fundamentalne znaczenie dla odbioru turystycznego, powinno wyznaczać kierunek zmian. Odchodząc od modelu instytucji czysto lokalnej, starającej się objąć całość kulturowego dziedzictwa regionu, Muzeum powinno przyjąć bardziej wyrazisty profil, odpowiadający jego aktualnej randze. Zważając na pięcioletni okres kadencji i możliwe do pozyskania środki finansowe, najlepszym rozwiązaniem będzie takie przearanżowanie ekspozycji stałej, aby skupiała się ona na kompleksowej i logicznie poprowadzonej nowoczesnej opowieści o historii miasta i ziemi sandomierskiej. Powinna ona przede wszystkim podkreślać wagę Sandomierza jako dawnego miasta królewskiego. Byłaby to wystawa o charakterze historycznym, i tej historycznej narracji podporządkowano by eksponaty z działów sztuki, etnografii, literatury i archeologii.

Ten pomysł stanowi odpowiedź na uwagi turystów, komentujących ekspozycję muzealną⁵. Podczas gdy Zamek oceniany jest przez nich z reguły pozytywnie jako zabytek i punkt widokowy, wystawa stała spotkała się z krytyką bardziej wymagających zwiedzających za „mieszmasz”, przypadkowość tematyczną, jak również nikły związek z historycznym miejscem. Nowa ekspozycja będzie więc ukazywać historię Sandomierza przez pryzmat dziejów Polski i Europy, wskazując na ponadregionalny kontekst rozmaitych wydarzeń z dziejów miasta i szeroko rozumianego regionu. W ten sposób, ekspozycja stała mogłaby

⁵ https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g277818-d5288252-Reviews-Muzeum_Okregowe_w_Sandomierzu-Sandomierz_Swietokrzyskie_Province_Central_Poland.html [dostęp: 20.03.2021].

służyć edukacji historycznej nie tylko społeczności lokalnej, ale również turystów krajowych i zagranicznych, znacznie wzbogacając ich wiedzę o Polsce. Wystawa byłaby dwujęzyczna w warstwie opisowej – polsko-angielska. Jej atrakcyjność polegałaby jednak nie na samej liczbie eksponatów, ale formie ekspozycji. Poprzez odpowiednią selekcję eksponatów, a zarazem ich wyróżnienie (za pomocą oświetlenia, wyodrębnienia przestrzennego itp.) i zwięzły opis, nowa wystawa stała będzie bardziej intrygująca dla turystów, oczekujących nie tyle dużej dawki informacji, ile charakterystycznych, zapadających w pamięć akcentów.

Z myślą o ponadregionalnej promocji Muzeum, proponowałbym organizatorom rozważenie zmiany jego oficjalnej nazwy – z „Muzeum Okręgowe w Sandomierzu” na „Zamek Królewski w Sandomierzu”. Jest to szczególnie istotne ze względów marketingowych. Nowa nazwa dodawałaby prestiżu instytucji i podkreślała jej związek z Zamkiem. Ponadto, odpowiadałoby to pozycji Muzeum jako członka sieci Polskich Rezydencji Królewskich, korelując też z oficjalnym tytułem Sandomierza – Królewskiego Miasta. Nazwa „muzeum okręgowe” nie ma już od dawna charakteru ustawowego i stanowi pamiątkę po regulacjach prawnych z 1975 r., związanych z reformą administracyjną PRL (ściślej, z nieaktualną już hierarchią muzeów).

Te wszystkie działania mają bezpośredni związek z aktywnym udziałem Muzeum w staraniach samorządu o wpis zabytkowego zespołu miejskiego w Sandomierzu na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Muzeum, jako czołowa instytucja ochrony dziedzictwa w mieście, powinna być głównym organem wspomagającym lokalne władze w tym zakresie, pośrednicząc w relacjach z MKDNIŚ (zwłaszcza Departamentem Ochrony Zabytków), Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Narodowym Instytutem Dziedzictwa i Polskim Komitetem ds. Światowego Dziedzictwa Kulturowego w Polsce. Na początku, Muzeum powinno wspierać władze w staraniach o wpis na tzw. listę informacyjną, co jest konieczne do dalszego procedowania tej kandydatury przez UNESCO.

Wskaźniki rozwoju

Głównym wskaźnikiem rozwoju w przypadku obiektów muzealnych jest frekwencja zwiedzających, która zgodnie z danymi uzyskanymi od Muzeum w ostatnich latach

kształtowała się następująco: 2018: 39 212 osób, 2019: 47 219 osób, 2020: 40 224 osób (porównując tę liczbę z rokiem poprzednim należy brać pod uwagę pandemię Covid-19 i wynikające z niej obostrzenia). W skali województwa są to wyniki ponadprzeciętne, choć w skali kraju (dane z 2018) pozostają tylko na średnim poziomie⁶. Warto podkreślić, że zgodnie z badaniami prowadzonymi na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Muzeum było jedną z dwóch świętokrzyskich instytucji kultury, które odnotowały największy przyrost liczby odwiedzających w latach 2015-2019⁷. Ten trend należy utrzymać, zdając jednak sobie sprawę ze ścisłej zależności tych liczb od poziomu zainteresowania całym Sandomierzem jako ośrodkiem turystyki historycznej (na co może mieć również wpływ pandemia Covid-19, przynajmniej w 2021 r.). Abstrahując od zwiększenia atrakcyjności Muzeum ze względu na zmianę profilu, istotnym czynnikiem stałego zwiększania poziomu frekwencji będzie promocja Sandomierza jako kandydata na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, a następnie już wpisanego miejsca Światowego Dziedzictwa. Bezpośredni związek pomiędzy intensyfikacją ruchu turystycznego, a wpisem na listę UNESCO na przykładzie Polski jest znanym w nauce faktem⁸. Aktywne zaangażowanie Muzeum na rzecz kandydatury Sandomierza leży więc w bezpośrednim interesie tej instytucji.

Docelowe grupy odbiorców

Muzeum powinno kierować swój edukacyjno-kulturalny przekaz zarówno do społeczności lokalnej (wzmacniając w niej zbiorowe poczucie wartości i lokalny patriotyzm o narodowym wymiarze), jak i turystów z całego kraju oraz z zagranicy (na przykładzie Sandomierza informując ich o polskiej historii w atrakcyjnej i zapadającej w pamięć formule). Szczególna uwaga należy się jednak dzieciom i młodzieży. Pod tym względem należy kontynuować działania wcześniejszej dyrekcji (np. poprzez aktywizację Młodzieżowej Rady Muzeum, czy kontynuację Muzealnego Uniwersytetu Dziecięcego).

⁶ Patrz: Statystyka muzeów. Muzea w 2018 roku, red. K. Figiel, Warszawa 2019, s. 20: https://statystykamuzeow.pl/storage/do%20pobrania/Publikacje/Statystyka%20muzeow_2018_PL.pdf [dostęp: 20.03.2021].

⁷ Diagnoza stanu turystyki w Województwie Świętokrzyskim, red. M. Smętkowski, Warszawa 2020, s. 166: <https://www.swietokrzyskie.pro/file/2021/02/Diagnoza-stanu-turystyki-w-wojewodztwie-swietokrzyskim.pdf> [dostęp: 20.03.2021].

⁸ Patrz: D. Ziarkowski, Znaczenie obiektów wpisanych na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO dla turystyki, „Folia Turistica”, nr 26, 2012, s. 53-66.

Należy utrzymywać ściśle związki z lokalnymi szkołami podstawowymi i średnimi, które Muzeum może wspomagać w lekcjach historycznych. Istotną grupą docelową są też osoby z niepełnosprawnościami – pod tym względem również należy kontynuować wcześniejszą politykę dyrekcji.

Wystawy i działania edukacyjne

Organizacja nowej wystawy stałej, poświęconej historii Sandomierza i ziemi sandomierskiej, stanowi priorytet na lata 2021-2026 (inauguracja: 2023 lub 2024 r., w zależności od finansowania). Otwartą kwestią pozostaje jej skala, a więc ilość miejsca w Zamku, które będzie ona zajmować. Dopóki ta kwestia nie zostanie rozstrzygnięta w wyniku konsultacji w gronie pracowników i członków specjalnego kolegium doradczego (ciało statutowe), trudno teraz przewidzieć, które z niehistorycznych działów aktualnej ekspozycji stałej będą zachowane i w jakim kształcie. Mając na uwadze rozwój marki Muzeum-Zamku, za szczególnie wartą zachowania i rozbudowy należy uznać ekspozycję sreber stołowych. Stanie się ona załączkiem specjalnej wystawy stałej o charakterze skarbcza zamkowego. Powiększenie zbioru sreber wiązałoby się z pozyskaniem depozytów z innych muzeów i zbiorów prywatnych, jak i w ograniczonym zakresie zakupów.

Nie można jednak zaniedbywać prac nad wystawami czasowymi, dającymi nie tylko okazję do rozszerzenia oferty, ale i również współpracy z innymi instytucjami, a zarazem pozyskania specjalnego dofinansowania. Zorganizowanie jednej wystawy czasowej może orientacyjnie zająć co najmniej rok, stąd więc nie uwzględniam w tym wykazie roku 2021 (na ten rok Muzeum ma już zresztą program wydarzeń związanych z setną rocznicą istnienia). W ciągu tych 5 lat proponuję organizację 5 wystaw czasowych:

2022: *Księstwo Sandomierskie* (tytuł roboczy).

- zapowiedź nowej wystawy stałej, dzieje piastowskiego Księstwa Sandomierskiego jako niezależnego bytu państwowego od połowy XII do początku XIV w., nie tylko sylwetki władców, ale również jego polityczne, gospodarcze i kulturalne znaczenie w dziejach Polski, w miarę szybkie przygotowanie tej ekspozycji będzie możliwe dzięki znakomitemu przygotowaniu merytorycznemu pracowników działu historycznego.

2023: *Królewski architekt Benedykt z Sandomierza i początki renesansu w Polsce* (tytuł roboczy)

- jedna z najważniejszych postaci w dziejach architektury polskiej i jeden z prekursorów renesansu za panowania Zygmunta Starego, prezentacja własnego zbioru fragmentów architektonicznych z jego warsztatu (lapidarium) i obiektach pozyskanych z innych placówek muzealnych, byłaby organizowana we współpracy z Zamkiem na Wawelu.

2024: *Ossolińscy – magnaci ziemi sandomierskiej* (tytuł roboczy)

- jedna z najważniejszych rodzin magnackich, związana bezpośrednio z Sandomierzem (i samym Zamkiem), jak i ziemią sandomierską, zarazem szeroko rozpoznawalna w skali całej Polski i zasłużona dla jej kultury; wystawa byłaby organizowana we współpracy z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu, Zamkiem Królewskim na Wawelu i Muzeum Narodowym w Warszawie.

2025: *Królewska gra – historia szachów w Polsce* (tytuł roboczy).

- społeczno-kulturowa historia gry w szachy, wystawa zainspirowana jednym z najcenniejszych obiektów w zbiorach Muzeum: tzw. szachami sandomierskimi, organizacja we współpracy z różnymi placówkami muzealnymi w kraju.

2026: *Barbara Cylejska* (tytuł roboczy)

- słynna średniowieczna cesarzowa niemiecka, zarazem królowa Czech i Węgier, a z pochodzenia Słowenka, która przez kilka lat mieszkała na Zamku w Sandomierzu, okazja do podjęcia ważnego tematu politycznego zaangażowania kobiet (władczyń) w historii, wystawa wymaga współdziałania nie tylko z instytucjami krajowymi, ale również zagranicznymi (pośrednictwo placówek dyplomatycznych) i specjalnej dotacji MKDniS.

Muzeum będzie też organizować co najmniej jeden pokaz specjalny (wystawa jednego obiektu). Planowane jest sprowadzenie na okres kilku miesięcy oryginału tzw. korony sandomierskiej ze zbiorów Muzeum Katedralnego w Krakowie. Pokaz mógłby się odbywać w 2022 lub 2023 r.

Należy poczynić starania o uzyskanie dodatkowej przestrzeni, przeznaczonej dla ekspozycji czasowych, aby nie ograniczać miejsca w Zamku dla wystawy stałej. Idealnie nadawałby się do tego zabytkowy budynek ratusza na rynku, gdzie znajduje się sala

wystawowa, pozostająca pod opieką Sandomierskiego Centrum Kultury. Obiekt w tak znakomitej lokalizacji, a zarazem historycznie powiązany z Zamkiem, stanowiłby istotny czynnik umacniania prestiżu Muzeum i zwiększania liczby odwiedzających go turystów.

Z wystawami czasowymi i pokazami powinny wiązać się odpowiednio sprofilowane działania edukacyjne (mające istotny walor promocyjny), skierowane do różnych grup wiekowych, uwzględniając również dorosłych. Powinny to być przede wszystkim: wykłady prezentowane przez pracowników, jak i zaproszonych gości (rejestrowane i prezentowane w internecie, na stronie Muzeum i facebooku), specjalne oprowadzania z kuratorami oraz lekcje muzealne.

Działalność naukowa

Muzeum powinno kontynuować dotychczasową działalność w zakresie badań nad historią miasta i regionu, towarzyszących opracowywaniu zbiorów. Za pożądane należy uznać ciągłe wydawanie „Pamiętnika Sandomierskiego”, przy czym należy podjąć starania o jego umieszczenie na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Edukacji i Nauki. Muzeum powinno być też magnesem przyciągającym do Sandomierza naukowców z całej Polski (a nawet z zagranicy, o ile instytucja będzie dysponować środkami na opłacenie przelotów i zakwaterowania), zajmujących się tematyką podejmowaną przez wystawę stałą i ekspozycje czasowe (odwiedzających Muzeum np. jako zaproszeni wykładowcy). Należy motywować pracowników merytorycznych do indywidualnego rozwoju naukowego poprzez pisanie doktoratów z tzw. wolnej stopy (koszt mógłby być częściowo pokrywany przez instytucję), jak również do ubiegania się o stypendia na badania związane ze zbiorami (np. Fundacji Lanckorońskich). Istotnym czynnikiem rozwoju kompetencji naukowo-kuratorskich powinna być inicjatywa krótkoterminowych (np. miesięcznych) staży w instytucjach wchodzących w skład sieci Polskich Rezydencji Królewskich, jak również udział w szkoleniach Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.

Zarządzanie instytucją i zbiorami

Za pożądane należy uznać powołanie zastępcy dyrektora spośród aktualnych pracowników. Wzorem innych instytucji muzealnych, zastępca byłby głównym wsparciem dla dyrektora,

mając jasno określone kompetencje (np. bezpośrednio nadzorując w jego imieniu działy niemerytoryczne). W przypadku, gdyby został nim dotychczasowy kierownik działu, musiałby zrezygnować z równoczesnego piastowania niższego stanowiska (w celu zwiększenia mobilności wewnętrznej pracowników). Dotychczasowy układ działów merytorycznych należy zachować, gdyż nie kłóci się on z planowanym rozwojem instytucji. Zbiory powinny jednak zostać poddane nowoczesnej digitalizacji i udostępnieniu (z wyczerpującym opisem) w internecie, wzorem innych Polskich Rezydencji Królewskich.

Gospodarka finansowa

Zarysowane powyżej plany wymagają odpowiedniego finansowania. Dotacje podmiotowe ze strony czterech organizatorów, o ile zostaną utrzymane na dotychczasowym poziomie, mogą stanowić odpowiednią podstawę działania Muzeum. Na realizację zarówno nowej wystawy stałej, jak i wystaw czasowych potrzebne są jednak też dodatkowe fundusze. Pod tym względem należy kontynuować z sukcesem realizowaną politykę dotychczasowej dyrekcji w zakresie starań o środki celowe Ministerstwa Kultury w ramach takich programów jak przede wszystkim: „Kolekcje muzealne”, „Wspieranie działań muzealnych”, „Kultura inspirująca”, „Ochrona zabytków” i „Promesa Ministra” (ten ostatni program na wkład własny w staraniach o środki europejskie). Jednak wzorem innych instytucji muzealnych, w nowym budżecie na 2022 r. należałoby zarezerwować środki na dodatkowy etat specjalisty ds. pozyskiwania funduszy, bezpośrednio podlegającego dyrektorowi. Pod względem strategicznym jest to stanowisko kluczowe dla instytucji.

Wzorem innych muzeów (w tym tych należących do sieci Polskich Rezydencji Królewskich), należy również pozyskać sponsorów zewnętrznych, a nawet specjalnego mecenasa instytucji spośród dużych przedsiębiorstw, zwłaszcza tych aktywnych w szeroko rozumianym regionie (np. Grupa PBI, Enea). Istotnym czynnikiem pozyskiwania partnerów w środowisku biznesowym i zacieśniania ich więzów z Muzeum byłoby powołanie ich reprezentantów do nowego składu Rady Muzeum. W tym przypadku chodzi nie tylko o bezpośredni udział takich osób (czy właściwie reprezentowanych przez nich przedsiębiorstw) w finansowaniu instytucji, ale również o zapewnienie jej odpowiednich

kontaktów i doradzanie w zakresie relacji z biznesem na polu mecenatu (zgodnie z zasadami społecznej odpowiedzialności biznesu).

Środki z dotacji celowych i zewnętrznych form dofinansowania należy pozyskiwać przede wszystkim na organizację wystaw czasowych, odpowiednio profilując oferty sponsorskie pod kątem konkretnych przedsięwzięć. Ponadto, służyłyby one również realizacji inwestycji związanych z ciągłą konserwacją i remontami Zamku jako obiektu zaadaptowanego do celów muzealnych.

Współpraca krajowa i zagraniczna

Należy kontynuować dotychczasową współpracę z Muzeum Historycznym Miasta Tarnobrzega, Muzeum Diecezjalnym w Sandomierzu, sandomierską filią Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz Muzeum Szaryskim w Bardejowie. Równocześnie należy też rozwijać bezpośrednie kontakty w innymi muzeami i instytucjami kultury i nauki w całej Polsce i za granicą, w tym przede wszystkim muzeami-rezydencjami królewskimi. Sieć Polskich Rezydencji Królewskich stanowi znakomitą platformę działania w tym zakresie i narzędzie zacieśniania więzów. Szczególnie istotnym polem takiej współpracy jest wspólna organizacja wystaw czasowych.

Muzea-rezydencje królewskie mogą również stanowić istotny wzór w zakresie promocji dziedzictwa kulturowego z myślą o wpisie Sandomierza na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (Zamek Królewski w Warszawie, Zamek Królewski na Wawelu i Zamek w Wieliczce wchodzą w skład obszarów wpisanych, a Zamek w Malborku znajduje się na tej liście indywidualnie). Należy również nawiązać instytucjonalną współpracę z Muzeum Historyczno-Archeologicznym w Ostrowcu Świętokrzyskim, opiekunem Rezerwatu Archeologicznego w Krzemionkach, aktualnie jedyne miejsce na liście UNESCO w granicach Województwa Świętokrzyskiego.